

SÈRIE 3**Per a totes les preguntes:**

Les puntuacions **parcials** són indicatives. El corrector o correctora valorarà positivament l'ordre de l'exposició, la precisió i adequació de llenguatge emprat per l'alumnat i tindrà més en compte i valorarà positivament allò que l'alumnat aportí, més que no pas allò que deixa de dir. També valorarà positivament l'aplicació del vocabulari històric correcte i precís i la claredat en l'exposició.

OPCIÓ A**Exercici 1: Manifest als catalans de la Unió Catalanista del 12 de juny de 1898**

A l'exercici 1 es proposa la verificació d'una part dels objectius terminals 6, 7, 9, 10, 27 i 31 que es corresponen amb el bloc de continguts conceptuals 2.2., 2.4. i 2.5. i amb els de continguts procedimentals 1.1., 1.4., 2.1., 3.1., 4.1., 4.2. i 4.4. També es verifica els aprenentatges referits al punt 4 (*El catalanisme polític: precedents, aparició i evolució*) i a l'apartat primer del punt 3 (*Restauració: evolució política, social, econòmica i demogràfica*) del document de concreció del currículum.

L'exercici es valorarà globalment a raó de 5 punts, que han de ser distribuïts de la manera següent:

- 1) Identifiqueu les principals idees del text i situeu-lo en el seu context històric. [1 punt]

L'alumnat ha de resumir amb les seves pròpies paraules les principals idees del text. Aquest mostra el convenciment dels catalanistes que la guerra amb els Estats Units estava perduda i calia negociar la pau, i recordaven que si el Govern espanyol hagués atorgat una àmplia autonomia els cubans es podria haver evitat el conflicte. També ha de situar les dades en el context històric de la crisi de la Restauració, en la guerra amb els nord-americans de 1898 i la consolidació del catalanisme polític, durant la Regència de Maria Cristina.

- 2) Assenyaleu les conseqüències fonamentals que tingué per a Espanya la guerra de Cuba. [1,5 punts]

L'alumnat haurà d'esmentar les principals conseqüències que la guerra amb els independentistes cubans (1895-1898) i amb els Estats Units (1898) tingueren per Espanya, com la pèrdua de la major part de l'imperi colonial espanyol (amb el Tractat de París entre espanyols i nord-americans, on el govern d'Espanya cedí la sobirania de Cuba, Puerto Rico i les Filipines als Estats Units i, el 1899, la venda de l'arxipèlag de les Carolines als alemanys) També ha de citar que la pèrdua de la major part de les possessions ultramarines espanyoles incentiva un important moviment regeneracionista (la generació del 98, Joaquin Costa, el partidaris del general Palvieja...), l'impacte econòmic de la pèrdua del mercat antillà o la consolidació del catalanisme polític (tancament de caixes, constitució de la Lliga Regionalista...).

- 3) Expliqueu els trets fonamentals de l'evolució del catalanisme des del seu origen fins al 1901. [2,5 punts]

L'alumnat ha d'explicar el redreçament cultural de Catalunya fent referència a la Renaixença i al procés de recuperació de la llengua catalana des de començaments del segle XIX tant des d'un vessant erudit (Jocs Florals) com popular (Corals de Clavé o el teatre de *Serafi Pitarra*, és a dir, Frederic Soler). També haurà d'esmentar la influència del republicanisme federal i del carlisme anticoncentralista, l'aparició de portaveus periodístics (com ara *La Renaixensa*, *El Diari Català* i *La Veu de Catalunya*), la fundació d'entitats arreu de Catalunya (Centre Català, Lliga de Catalunya, Unió Catalanista, entre d'altres), la divisió del primer catalanisme en diversos corrents doctrinals; alguns episodis rellevants (Memorial de Greuges, Missatge a la Reina Regent, Exposició Universal de Barcelona, campanya contra el Codi Civil, Bases de Manresa, l'impacte de la guerra hispanoamericana i la divisió de la Unió Catalanista, entre d'altres), i la fundació de la Lliga Regionalista el 1901. El corrector valorarà molt positivament que l'alumnat esmenti i situï correctament alguns dels protagonistes del primer catalanisme polític, com Valentí Almirall, Àngel Guimerà, Torras i Bages o Prat de la Riba, entre d'altres. També s'ha d'esmentar que en la seva etapa inicial el catalanisme centrava el seu activisme en l'àmbit cultural i, llevat d'alguna provatura ocasional, no va prendre part activa en les eleccions de la primera etapa de la Restauració. No és imprescindible que l'alumnat citi tots els esdeveniments i personatges anotats a la pauta per a respondre correctament la pregunta.

Exercici 2: L'atur a Espanya, 1932-1936

Exercici: L'atur a Espanya, 1932-1936

A l'exercici es proposa la verificació dels objectius terminals 11, 14, 17 i 25 que es corresponen amb els blocs de continguts conceptuals 3.3 i amb els de continguts procedimentals 1.3, 1.4, 2.2, 3.3, 4.3 i 4.4 i que es relacionen els continguts del bloc 5: *La segona República (1931-1936)*

L'exercici es valorarà globalment a raó de 5 punts, que han de ser distribuïts de la manera següent:

- 1) Descriviu la informació del quadre i situeu-la en el seu context històric. [1 punt]

L'alumnat ha de descriure la informació que ofereix el quadre, consistent en l'evolució de l'atur entre els anys 1932 i 1936 a Espanya, destacant que els punts àlgids d'aquesta evolució, entre el desembre del 1933 i el juny del 1936. Quant al context històric s'ha de situar en el període de la II República.

- 2) Per quines raons es produeixen els increments de l'atur entre el 1932 i el 1933 i entre el 1935 i 1936? [1,5 punts]

L'alumnat haurà de relacionar l'increment de l'atur amb la gran depressió econòmica internacional iniciada amb el crack de la borsa de Wall Street, el 1929. La lentitud en l'aplicació de la reforma agrària i la inestabilitat política i social (ocupacions de finques, enfrontaments a Castilblanco, Arnedo i Casas Viejas, la insurrecció anarquista al Baix Llobregat i un intent de cop d'estat, la *sanjurjada*, mentre es discutia l'Estatut d'Autonomia de Catalunya) també contribuïren a incrementar l'atur. Quant al període 1935-1936 hauria de citar el manteniment de la depressió econòmica internacional, que es concretà amb l'adopció

generalitzada de polítiques econòmiques proteccionistes, la supressió de gran part de les mesures reformistes del primer bienni republicà, l'accentuació de la inestabilitat (la corrupció va acabar amb el Govern de Lerroux) i de la polarització política a Espanya es concretaren en una elevada taxa d'atur.

- 3) Expliqueu les característiques del període de Govern republicà entre 1934-1936, conegut com a bienni negre. [2,5 punts]

L'alumnat ha d'explicar que el bienni radical-cedista, o bienni negre va implicar la suspensió i l'intent de supressió de les reformes iniciades durant el el primer bienni republicà: aturaren la reforma agrària, restabliren les relacions amb els sectors eclesiàstics catòlics contraris al laïcisme, alliberen els militars implicats en l'intent de cop d'estat de Sanjurjo. En síntesi, impulsaren una contrareforma política i social. L'entrada de Gil Robles cap de la CEDA (partit considerat propera al feixisme) en el Govern va ser el precipitant de la revolució dels miners asturians (reprimits duríssimament per la legió) i dels fets d'octubre de 1934 a Barcelona (la detenció de Companys i la major part del seu Govern). Les discrepàncies entre els radicals i els cedistes, conjuntament amb l'escàndol de "l'estraperlo", implicaren la crisi definitiva i la convocatòria d'eleccions. No és imprescindible que l'alumnat citi tots els esdeveniments anotats a la pauta per a respondre correctament la pregunta, però es valorarà positivament que la exposició sigui clara i ordenada.

OPCIÓ B

Exercici 1: Constitució de 1812

A l'exercici 1 es proposa la verificació de l'objectiu terminal 6, que es correspon amb l'apartat 2.1. dels continguts de fets i conceptes, i amb el bloc 1 del document de concreció del currículum per a les PAU.

L'exercici es valorarà globalment a raó de 5 punts, distribuïts de la manera següent:

- 1) Expliqueu què és una Constitució i situeu la de 1812 en el seu context històric. [1 punt]

L'alumnat ha de definir que en el sistema polític liberal la Constitució és la norma fonamental que estableix l'ordenament jurídic vigent i situar la de 1812 en el seu context, a la guerra del Francès, com a resultat de la tasca de les Corts de Cadis.

- 2) Expliqueu la definició de sobirania, els drets i deures dels espanyols, el tractament de la qüestió religiosa i de la divisió de poders que establí la Constitució de 1812. [1,5 punts]

L'alumnat ha d'explicar que vol dir sobirania (poder sense dependències) i explicar la diferència entre la sobirania reial de l'Antic Règim, on la font del poder era el monarca, i la sobirania nacional de l'Estat liberal, on el poder és del conjunt de ciutadans, sense distinció de privilegis. Quant als drets ha de referir-se a la llibertat civil, la propietat, i la igualtat davant la llei i dels deures ha de citar l'obligació a contribuir a les despeses de l'Estat en funció dels ingressos, sense el privilegi d'exempció. També ha de destacar que no s'establí la llibertat de cultes, sinó que mantenia la confessionalitat catòlica d'Espanya. Finalment, ha de dir que s'establí la divisió de poders formulada per Montesquieu (legislatiu, executiu i judicial), tot i especificar que el monarca intervenia en el poder legislatiu i que calien uns requisits econòmics per a poder ser diputat.

- 3) Expliqueu breument les etapes i els principals esdeveniments del procés d'establiment del liberalisme a Espanya entre els anys 1808 i 1868. [2,5 punts]

L'alumnat ha d'explicar les principals etapes del període: Guerra del Francès i constitució de Cadis, retorn de Ferran VII i restauració de l'absolutisme, parèntesi del Trienni Liberal, Regència i primera legislació liberal, carlisme, Dècada moderada, Bienni Progressista i Revolució de 1868. Es valorarà positivament que l'alumnat comenti la instauració de l'Estat liberal i les seves característiques fonamentals (divisió de poders, igualtat jurídica dels ciutadans, sufragi censatari, unitarisme i centralització de l'Estat...); la lluita entre liberals i carlistes (especialment la primera guerra carlista 1833-1840/41); la divisió dels liberals en diverses tendències polítiques, especialment moderats i progressistes; la utilització del *pronunciamiento* com a mecanisme d'alternança de govern (1840, 1855 i 1868) i la importància dels militars en la política del període (Espartero, Narvaez, O'Donnell, Serrano, Prim...). No és imprescindible que l'alumnat citi tots els esdeveniments anotats a la pauta per a respondre correctament la pregunta, però es valorarà positivament que la exposició sigui clara i ordenada.

Exercici 2: Les eleccions a Corts espanyoles del 19 de novembre del 1933 a Catalunya

A l'exercici es proposa la verificació dels objectius terminals 14 i 17 que es corresponen amb els blocs de continguts conceptuals 3.4 i amb els de continguts procedimentals 2.1, 2.2, 3.1 i 4.4 i que es relacionen els continguts del bloc 5: *La segona República (1931-1936)*

L'exercici es valorarà globalment a raó de 5 punts, que han de ser distribuïts de la manera següent:

- 1) Descriviu la informació de la taula i situeu-la en el seu context històric. [1 punt]

L'alumnat ha d'interpretar la informació de la taula sobre els resultats electorals a Barcelona ciutat, Barcelona districte, Girona, Lleida i Tarragona, remercant la victòria dels homes de la Lliga Catalana. El context històric és el de Bienni radical-cedista o *negre* de la segona República.

- 2) Relacioneu els resultats electorals que s'observen a la taula amb la situació política del període. [1,5 punts]

Les eleccions les guanyaren les dretes, tant a Catalunya com a la resta d'Espanya. La Lliga Catalana va ser la força més votada a les eleccions generals de 1933 a Catalunya és la força política més votada. Durant les eleccions, el Govern de la Generalitat estava en mans d'ERC i presidit per Francesc Macià. En el conjunt d'Espanya, la victòria electoral va ser dels radicals de Lerroux i la CEDA (partit considerat propera al feixisme) de Gil Robles. L'entrada d'aquest com a ministre de defensa va ser el precipitant de la revolució dels miners asturians (reprimits duríssimament per la legió) i dels fets d'octubre de 1934 a Barcelona (la detenció de Companys i la major part del seu Govern).

- 3) Expliqueu les principals etapes i esdeveniments de l'evolució política catalana durant la Segona República espanyola. [2,5 punts]

L'alumnat ha d'explicar la proclamació de la República Catalana dins de la federació ibèrica des del balcó de la Generalitat, el 14 d'abril del 1931, per Francesc Macià; les negociacions posteriors amb el Govern central que donen pas a la redacció del projecte d'Estatut, conegut com Estatut de Núria. L'oposició d'alguns sectors socials i polítics espanyols a l'autonomia catalana, les dificultats en la tramitació de l'estatut (malgrat l'ampli consens de la societat catalana) i el canvis duts a terme durant la tramitació al Parlament espanyol. La recuperació de la Generalitat i algunes de les principals institucions que preveu l'Estatut (Presidència, Consell, Parlament i Tribunal de Cassació) i algunes de les realitzacions del govern autònom (escoles rurals, canvis legislatius laborals i d'integració de la dona, etc.). Haurà de mencionar la mort de Macià el Nadal de 1933 i la seva substitució per Companys; els fets d'octubre del 1934, amb la proclamació de la República catalana dins de la federació espanyola i la detenció del Consell Executiu en ple, amb Companys al davant; la "congelació de l'autonomia catalana fins a les eleccions del febrer del 1936. Finalment, la victòria del Front d'Esquerrres permet la recuperació de l'autonomia i la continuïtat de les reformes socials, fins a la derrota final durant la Guerra Civil espanyola. No és imprescindible que l'alumnat citi tots els esdeveniments anotats a la pauta per a respondre correctament la pregunta, però es valorarà positivament que la exposició sigui clara i ordenada.